

PASSAGES

AZ ORIENT PROJEKT MAGYAR-ÁZSIAI
KAPCSOLATTÖRTÉNETI PLATFORM ÉVKÖNYVE

orient-projekt.hu

GP

1. ÉVFOLYAM | 2023

Egyiptom • India • Japán • Kína • Koreai-félsziget • Mongólia

PASSAGES

Az Orient Projekt

Magyar-Ázsiai

Kapcsolattörténeti Platform

Évkönyve

PASSAGES

Az Orient Projekt
Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve

1. évfolyam

Budapest

2023

orient-projekt.hu

PASSAGES

Az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve
1. évfolyam | 2023

A *Passages* az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform (OP) évkönyve. Kiadványunk elektronikus folyóirat formájában, *Open Access* rendszerben évente egyszer jelenik meg honlapunkon. Ennek megfelelően díjmentesen hozzáférhető, és a szerzők számára is díjmentes publikációs lehetőséget nyújt. A kéziratok benyújtásához segédlet szintén honlapunkon található.

Főszerkesztő, szerkesztésért felelős személy: NAGY ELEK

Szerkesztők: CSOMA MÓZES, GYARMATI JÁNOS, ISPÁN ÁGOTA LÍDIA, KIRÁLY ATTILA, SIPTÁR DÁNIEL, SZÁNTÓ IVÁN, SZILÁGYI ZSOLT

A lapszám szakmai szerkesztője: KIRÁLY ATTILA

A lapszám olvasószerkesztője: ISPÁN ÁGOTA LÍDIA

Grafikai terv: KIRÁLY ATTILA

Tördelés: MAHMOUDI-KOMOR JUDIT

Kiadó: Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform
Eurázsia Központ

Az Orient Projekt fő támogatója a Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány

PADME

PALLAS ATHÉNÉ
DOMUS MERITI
ALAPÍTVÁNY

Felelős kiadó: NAGY ELEK

A kiadó székhelye: 2600 Vác, Donga u. 2.

Honlap: <https://orient-projekt.hu>

Kapcsolat: info@orient-projekt.hu

ISSN 2939-8592 (Online)

ISSN 2939-8584 (Nyomtatott)

DOI: <https://doi.org/10.59608/pas2023a000.00>

A kiadvány Spectral és Ambient betűtípussal, 210 × 297 mm méretben készült. A borítón: Elked Antal kocsijával (1899, Sanghaj. Opel Darracq, 1899-es modell). Fotó: Kiss Sándor gyűjteményéből.

©iS= Ez a Mű a [Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi Licenc](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) feltételeinek megfelelően felhasználható.

PASSAGES 1. ÉVFOLYAM (2023)

NAGY ELEK: <i>Főszerkesztői előszó és köszönetnyilvánítások</i>	9
Egyiptom	
KIRÁLY ATTILA: <i>Egyiptom és Magyarország</i>	13
KIRÁLY ATTILA: <i>A magyarországi egyiptológia oktatás történetének vázlata</i>	47
KIRÁLY ATTILA, REZSABEK NÁNDOR: <i>Mahler Ede (1857–1945)</i>	69
India	
LÁZÁR IMRE: <i>A magyar–indiai kulturális kapcsolatok évszázadai</i>	76
BALDAVÁRI ESZTER: <i>Medgyaszay István (1877–1959)</i>	131
KELÉNYI BÉLA: <i>Schwaiger Imre (1868–1940)</i>	139
LÁZÁR IMRE: <i>Sóbbhá (Fori) Néhrú (1910–2001)</i>	145
LÁZÁR IMRE: <i>Tömöry Edith (1910–2001)</i>	155
Japán	
KISS SÁNDOR: <i>Elked Antal (1873–1942)</i>	166
KISS SÁNDOR: <i>Komor, George (1888–1976)</i>	177
KISS SÁNDOR: <i>Komor Izidor (1860–1942?)</i>	183
KISS SÁNDOR: <i>Komor Szigfrid (1863–1935)</i>	189
KISS SÁNDOR: <i>Kuhn Arthur (1850–1943)</i>	195
KISS SÁNDOR: <i>Kuhn Moritz Montague (1831–1901)</i>	201
KISS SÁNDOR: <i>Metzger Nándor</i>	205
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Nemeshegyi Péter SJ. (1923–2020)</i>	229
GULYÁS ZOLTÁN: <i>Szentgáli Antal (1868–1945)</i>	239
SZÉKÁCS ANNA: <i>Székácsné Vida Mária (1916–2000)</i>	251
Kína	
SALÁT GERGELY: <i>Kína és Magyarország</i>	267
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Ladányi László SJ. (1890–1965)</i>	299
SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉS SZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR: <i>Szarvas Miklós SJ. (1890–1965)</i>	305

PASSAGES 1. ÉVFOLYAM (2023)

Koreai-félsziget

CSOMA MÓZES: <i>A Koreai-félsziget és Magyarország</i>	315
OSVÁTH GÁBOR: <i>Diák voltam Észak-Koreában. 1970–72</i>	337
CSOMA MÓZES: <i>Gróf Vay Péter élete és utazásai Koreában</i>	355

Mongólia

SZILÁGYI ZSOLT: <i>Mongólia és Magyarország</i>	367
KEMPF BÉLA: <i>A Szegedi Egyetem Könyvtárának Ligeti-hagyatéka</i>	407
SZILÁGYI ZSOLT: <i>Kara György (1935–2022)</i>	417
SZILÁGYI ZSOLT – ROTTÁR MÁTÉ: <i>Ligeti Lajos (1902–1987)</i>	425

Művészek

KELÉNYI BÉLA: <i>Boromisza Tibor (1880–1960)</i>	439
KELÉNYI BÉLA: <i>Csapek Károly (1904–1976)</i>	445

Jezsuita portrék

Szarvas Miklós SJ

1890–1965

SZILAS LÁSZLÓ SJ RENDTÖRTÉNÉSZ NYOMÁN JTMR LEVÉLTÁR*

* Jézus Társasága Magyarországi Rendtartományának Levéltára. Email: leveltar@jezsuita.hu

Hivatkozás: Szilas, L., (2023). Szarvas Miklós (1890–1965) . *Passages* 1:305–311.
<https://doi.org/10.59608/pas2023a021.00>

Szarvas Miklós SJ (kínai nevén Csa Cunghsza) (Dunaszentbenedek, 1890. november 4. – Budapest, 1965. augusztus 20.) misszionárius, apostoli prefektus. Kilencgyermekes kántortanítói családban született. 1902-ben a jezsuiták kalocsai gimnáziumában kezdte meg a tanulmányait, majd az alsó négy osztály elvégzése után 15 évesen belépett a Jézus Társaságába. Kétéves nagyszombati noviciátus után 1908–11 között Kalocsán összevontan végezte el a felső négy osztályt. Kiváló emlékezőtehetsége volt, több ezer hexametert tudott Vergiliustól könyv nélkül.

1911–14 között bölcséleti tanulmányokat folytatott Innsbruckban. 1914–17-ig Kalocsán a jezsuita gimnázium konviktusa (bentlakásos iskolája) felsőseinek prefektusa (nevelőtanára) volt, emellett mennyiségtant tanított az alsósoknak. 1917-ben Innsbruckban kezdte meg és 1921-ben ugyanitt fejezte be teológiai tanulmányait, de a második évét Kalocsán és Sükösdön végezte az I. világháború utáni forradalmak miatt. 1920 nyarán szentelték pappá.

1921-ben, a sikeres záróvizsga után a bécsi Canisius-templomban működött, majd szeptemberben Belgiumba ment a harmadik próbációra. P. Somogyi Jenő tartományfőnök felajánlása nyomán – hogy amennyiben emberáldozat nélkül átvészeli a Tanácsköztársaság időszakát, a magyar jezsuita rendtartomány „pogány” missziós munkát vállal – P. Szarvas első magyarként a párizsi jezsuita rendtartomány sanghaji missziójába került.

Kollázs képei:

Balra: Szarvas Miklós apostoli prefektus, Táming.
Forrás: JTMR Levéltár

Középen: Támingfu diákjai sárkányt eresztenek a kínai újévkor. **Forrás:** JTMR Levéltár

Jobbra: Páter Li támingi diákokkal tornaórán.
Forrás: JTMR Levéltár

1922. augusztus 21-én indult Marseille-ből Kínába, és negyvenkét napi tengeri utazás után érkezett Sanghajba. Az első évet a kínai nyelv elsajátítására fordította, majd Nankingba került tovább gyakorolni. 1923–24 között a spanyol jezsuiták vuhui apostoli vikariátusában működött káplánként egy idős francia misszionárius mellett, majd a római általános rendfőnök a magyar misszionáriusokat – akik ekkor már ketten voltak – a hszenhszieni francia misszióba rendelte. Így került P. Szarvas Támingba, ahol 1924-től dolgozott. Munkájában hamarosan a kalocsai iskolanővérek is segítettek.

Először a Táming városától délre fekvő Hszung-san-cuan missziós állomás vezetésével bízták meg, amelynek körzetében mintegy háromezer-öt-száz katolikus élt, huszonöt-harminc faluban elszórtan. A nyári hónapokban P. Szarvas a nyugati részeken missziós körutakat tett, ahol még nem éltek keresztények. Orvosságot osztott a beteg kínai gyerekek között, évente ezeröt-száz-kétezer haldoklót keresztelt meg.

1928-ban káplánt kapott a francia P. Joliet személyében, akire a régi keresztény közösségek gondozását bízta, míg maga újakat szervezett. Áldozatos és sikeres munkája elismeréseként Msgr. Lecroart, a missziós kerület francia püspöke, aki már járt Magyarországon is és alkalma volt meggyőződni a magyar misszionáriusok megbízhatóságáról, esperessé nevezte ki. 1932-ben a déli részek püspöki vikáriusa lett. A keresztények száma rohamosan nőtt, ezért Csiucsiang közelében megépítette a Lisieux-i Szent Teréz-templomot, amelyet 1933. május 7-én szenteltek fel hívek ezreinek jelenlétében. Az új templom a kínai magyar misszió egyik díszé és virágzó lelki élet központja lett.

A magyar misszió 1936-ban önálló lett, ekkor P. Szarvast nevezte ki a Szentszék apostoli prefektussá, a jezsuiták pedig a misszió vezetőjévé. Az első tíz év alatt négyezer-hatszáz hitűjencot keresztelt meg, egész kínai missziója alatt pedig kilencezret.

1942-ben P. Takács János SJ lett a misszió vezetője, Msgr. Szarvas pedig apostoli adminisztrátor maradt 1947 végéig, amikor a Szentszék P. Lischerong Gáspárt nevezte ki apostoli adminisztrátornak. 1946. szeptember 28-án a kommunisták elfogták, és másnap néptörvényszéket tartottak felette. Egy akácdoronggal verték a fejét, lebuktatták az asztalról, a végén sok sebből vérezve, eltört végtagokkal, megnyomorítva vetették a börtönbe. Már halottnak vélték, de a magyar jezsuiták gondos ápolásának köszönhetően talpra állt. Hívei kérésére elhagyta Támingot, és Róma engedélyével hazatért.

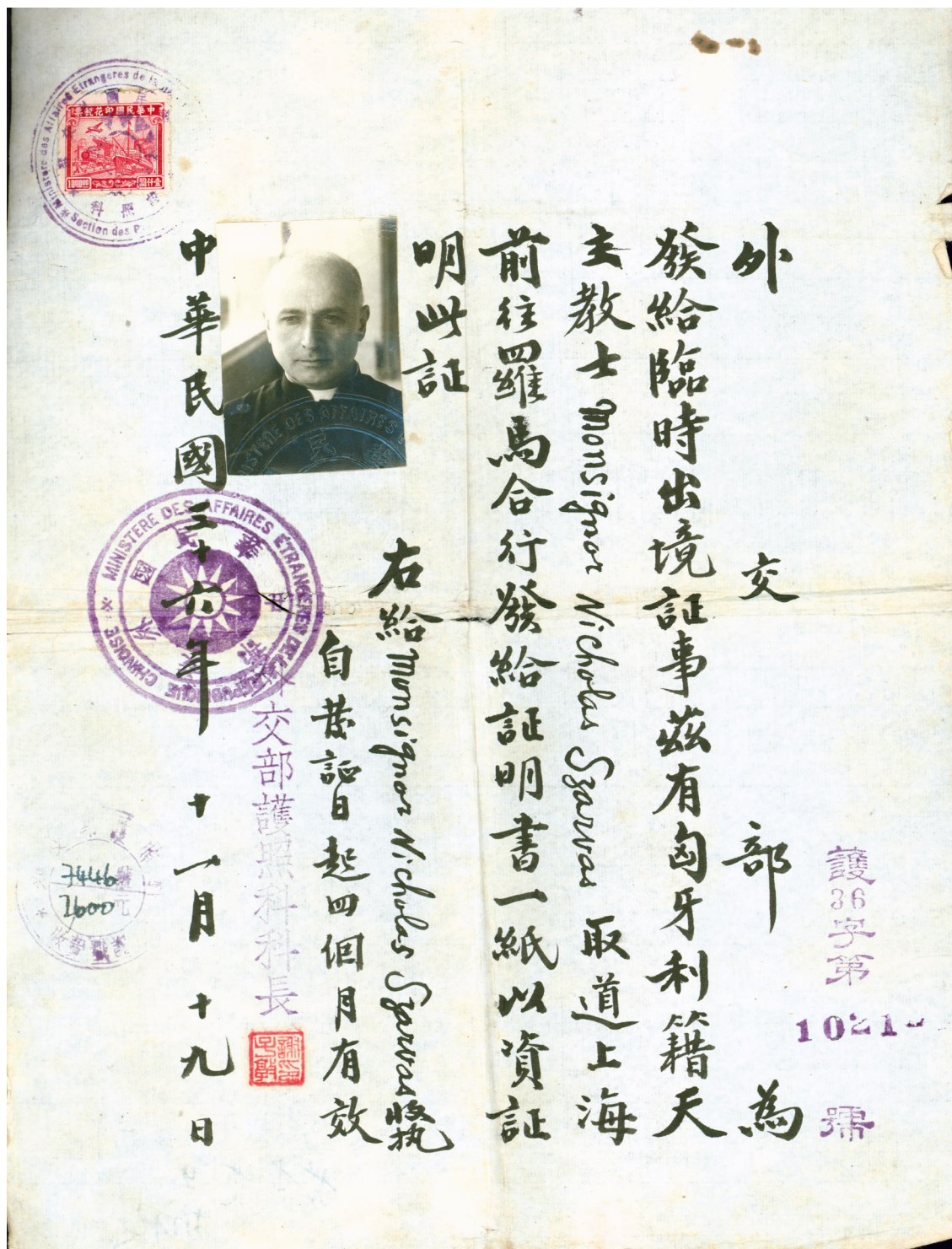
1948 januárjában érkezett Budapestre, másfél évig országszerte előadásokat tartott a kínai missziókról. Kínába már nem mehetett vissza. Amikor Magyarországon 1950-ben feloszlatták a szerzetesrendeket, Homokra internálták (ma Tiszaöldvár része), majd a kaposvári Szent Imre-templomban lelkészkedett rövid ideig. 1952. május 29-én vonult be a pannonhalmi papi otthonba. Az otthon életében példaadóan vett részt, kétkezi munkájával segített megművelni a konyhakertet, fizikai munkára egyébként is mindig készségesen vállalkozott. P. Csávossyval és F. Gódorral lakott egy szobában, éjjelente sokszor hallották gyötrelmes fohászait a kínai missziókért. Hősies türelemmel viselte a rákbetegségével együtt járó fájdalmakat. A budapesti Szent Ferenc Kórházban hunyt el.

Nyilatkozatok

Adatelérhetőségi nyilatkozat. A szerző megerősíti, hogy a mű eredményeit alátámasztó kutatási adatokat a tanulmány tartalmazza.

Összeférhetetlenségi nyilatkozat. A szerző nyilatkozik, hogy összeférhetetlenség nem áll fenn.

Szerzői jogi nyilatkozat. Ez a mű a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 nemzetközi licenz feltételeinek megfelelően felhasználható. (CC BY-NC-ND 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

1. kép. Kínai útiokmány 1936-ból. Forrás: JTMR Levéltár

2. kép. Páter Szarvas Miklós Kínában készült egyik portréja. Forrás: JTMR Levéltár

3. kép. Szarvas Miklós apostoli prefektus, Táming. Forrás: JTMR Levéltár

4. kép. P. Szarvas 1948-ban, hazaérkezésekor. Forrás: JTMR Levéltár

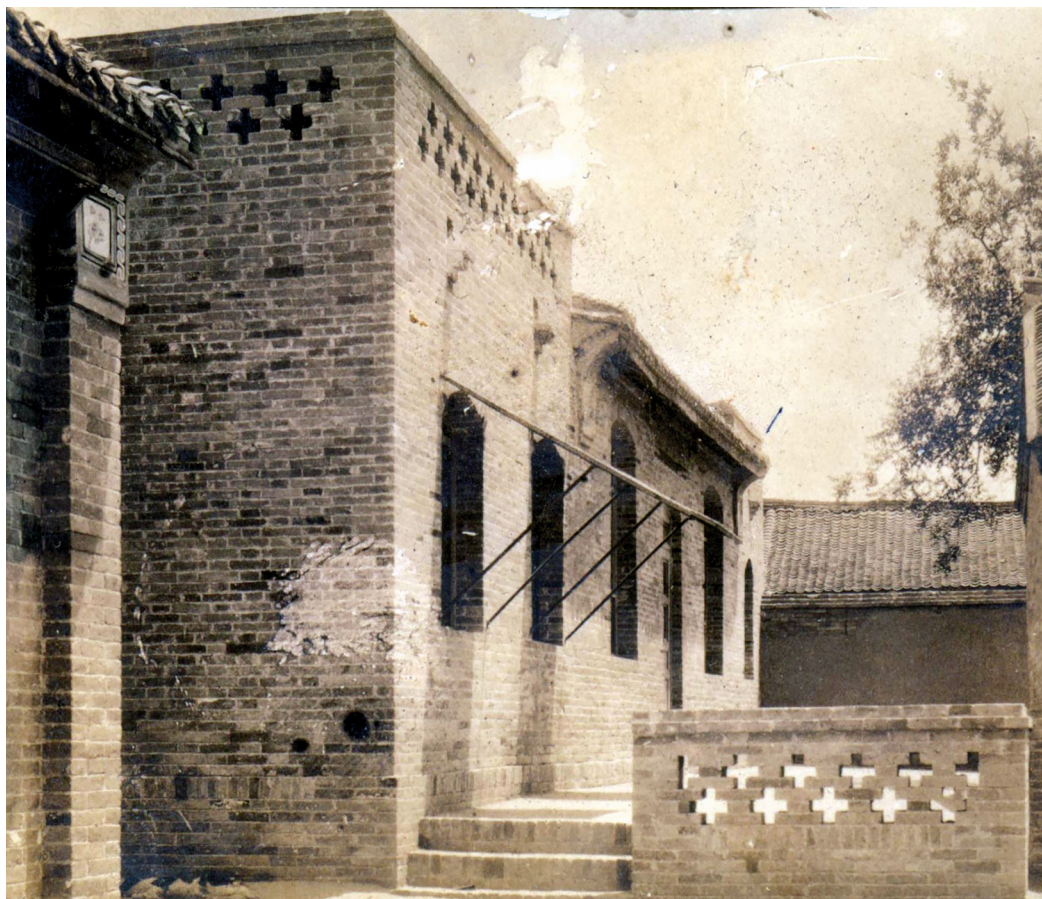
5. kép. P. Szarvas Kalocsán 1958-ban, dr. Szarvas Ágoston törvényszéki bíró családjánál. Forrás: JTMR Levéltár

6. kép. A támingi jezsuiták csoportképe, 1931. Ülnek (balról jobbra): Lischerong Gáspár, Alphonse Gasperment, Nicolas Vagner, Szarvas Miklós, Herpy Károly, Albert Wetterwald, Charles Ming. Állnak (balról jobbra): Joseph Csu, Alphonse Litzler, Joseph Jang, Eugène Kammerer, Joseph Ma, Pierre Liu, Varga Kálmán, André Joliet, Fekete Mihály, Kerekes István. Forrás: JTMR Levéltár

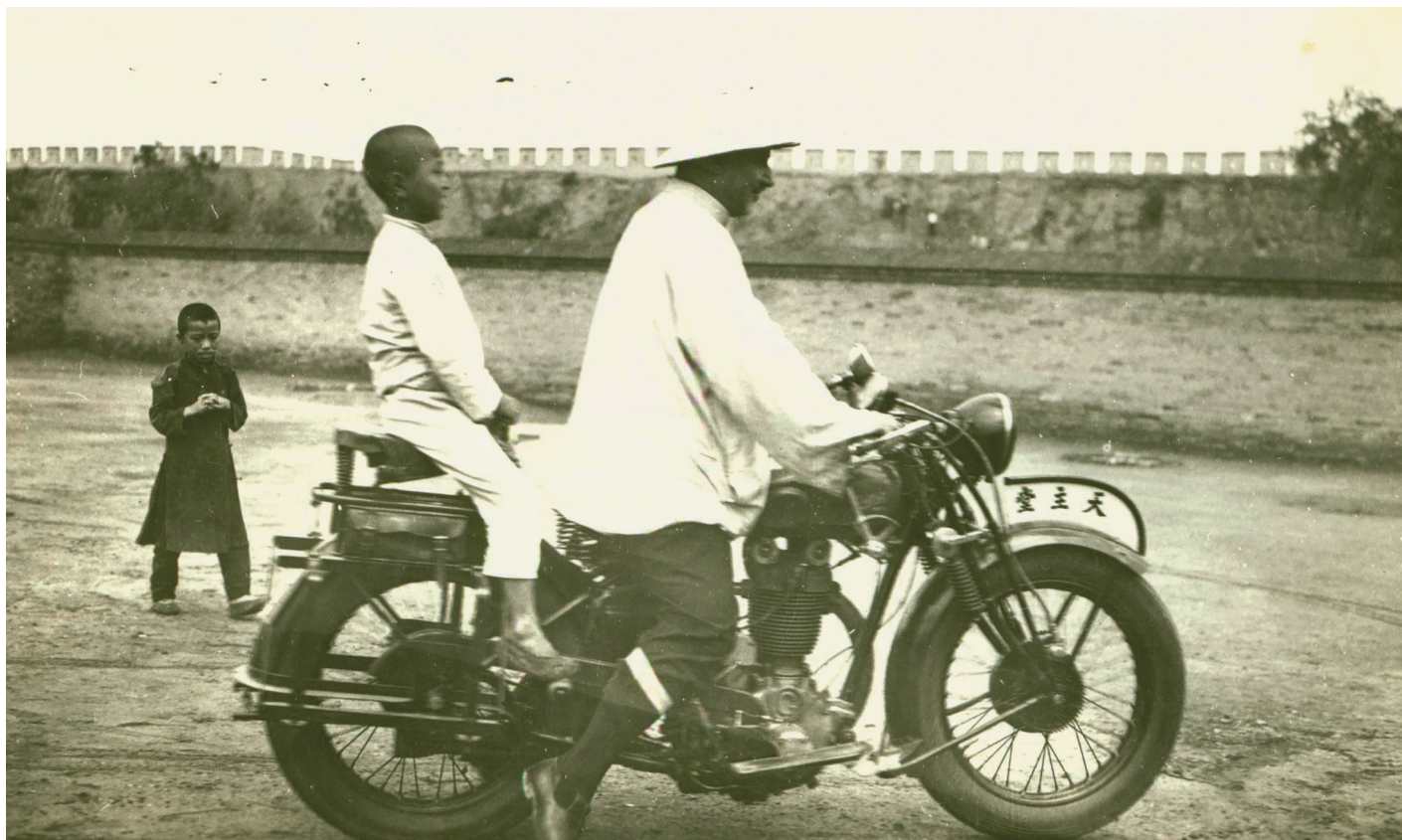
7. kép. Az elemi iskola udvarán 1933-ban. Forrás: JTMR Levéltár

8. kép.
P. Szarvas első plébániai laká-
sa. Forrás: JTMR Levéltár

9. kép.
A Kis Szent Teréz-templom.
Forrás: JTMR Levéltár

10. kép. P. Szarvas motorkerékpárján. Forrás: JTMR Levéltár

11. kép. Az elemi iskolások tornáznak, Táming. Forrás: JTMR Levéltár